

4. Андрусевич Н. Экологическая сознательность в Украине и в ЕС: топ-5 сходств и различий. - [Электронный ресурс] – Режим доступа:

<https://www.eurointegration.com.ua/rus/articles/2018/09/24/7087297/>

5. Проект закону №8328 “Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року” - [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=63948

Погорєлова І.,

к.і.н, доцент кафедри політичних технологій ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана»

ПОМІСНІ ЦЕРКИ КРАЇН ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ПРОЦЕС ВИЗНАННЯ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ УКРАЇНИ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

LOCAL CHURCHES OF THE EUROPEAN UNION COUNTRIES AND THE PROCESS OF RECOGNITION OF THE ORTHODOX CHURCHES OF UKRAINE: THE REALITIES OF TODAY

Анотація. Стаття орієнтована на аналіз позицій (офіційних та неофіційних) щодо помісних православних церков країн Європейського Союзу, а саме: Румунської, Болгарської, Кіпрської, Елладської, Польської та Православної Церкви Чеських земель і Словаччини відносно томосу для України, а також узагальнення того, що наразі відомо про процес визнання ними української автокефалії. Увагу зосереджено й на тому, як у засобах масової інформації висвітлюється ситуація довкола визнання Православної Церкви України.

Ключові слова: томос, помісна православна церква, країни Європейського Союзу, Православна Церква України, процес визнання.

Annotation. Article is dealing with analysis of the positions (official and unofficial) towards local Orthodox churches of the European Union countries, namely: Romanian, Bulgarian, Cypriot, Ellada, Polish and Orthodox Churches of the Czech lands and Slovakia concerning tomos for Ukraine, as well with generalization what is currently known about the process of recognition of Ukrainian autocephaly. Attention is also focused on how the media outlines the situation around the recognition of the Orthodox Church of Ukraine.

Keywords: Tomos, the local Orthodox church, the countries of the European Union, the Orthodox Church of Ukraine, process of recognition.

У світовому православ'ї відтепер існує 15 автокефальних помісних православних церков, включно з Православною Церквою України (ПЦУ). Згадаємо, що кінець 2018 – початок 2019 рр. відзначився втіленням багатолітніх прагнень українців щодо відновлення власної Української церкви. У жовтні 2018 р. Синод Константинопольської православної церкви підтвердив рішення, що розпочинає процес надання автокефалії українському православ'ю, консолідувавши суспільство навколо ідеї утворення Єдиної помісної Української Православної Церкви, а 5 січня 2019 р. Вселенським патріархом Варфоломієм I (і усіма членами Синоду) було підписано довгоочікуваний томос про автокефалію ПЦУ.

Прагнення українців до створення єдиної автокефальної церкви отримало підтримку у світі. Так, США офіційно привітали український народ зі створенням ПЦУ й обранням митрополита Епіфанія її предстоятелем [1]. Держсекретар США М. Помпео назвав цю подію «історичним досягненням в умовах, коли Україна будує своє власне майбутнє» [2]. На зустрічі з Блаженнішим митрополитом Київським і всієї України Епіфанієм посол Німеччини в Україні Е. Райхель привітав його з отриманням автокефалії; міністр закордонних справ Канади Х. Фріланд при-

єдналася до привітань з наданням томосу та ін. Водночас, не всі підтримують Україну, зокрема, категорично проти ПЦУ виступає Російська православна церква (РПЦ). Як відомо, Синод Російської Церкви вирішив відмовитися визнати українську автокефалію та припинити євхаристійне спілкування з Константинопольським Патріархом через «його пряму участь у легалізації розколу *на* Україні».

Відзначимо, що «технічний/організаційний» етап утворення об'єднаної та незалежної Української церкви завершений і починається наступний – процес її визнання (рецепції) іншими православними автокефальними церквами. Архієпископом Константинополя і Нового Риму Варфоломієм (перед врученням ПЦУ томосу) були надіслані листи очільникам всіх автокефальних православних церков, де висловленні сподівання, що помісну церкву України визнають, й зазначено «...якщо ми рішимо ігнорувати наших братів... то не матимемо жодного виправдання у Судний день» [3]. Епіфаній теж зазначив: «...вірю, у скорому часі ми отримаємо визнання і від наших сестер-церков...» [4]. Проте визнання автокефалії української церкви православним світом може бути нелегким процесом й тривати роки. Особливо враховуючи, що РПЦ сама не визнає незалежності українського православ'я та докладає зусилля, щоб українська автокефалія не була визнана іншими; і деякі помісні православні церкви, маючи тісні відносини з церквою Росії, її підтримують. Так, предстоятель РПЦ Патріарх Московський Кирило надіслав лист від 1 жовтня 2018 р. всім помісним церквам з пропозицією скликати Всеправославний собор для обговорення української автокефалії. Цього не відбулося, і тоді він закликав представителів церков «...не визнавати новостворену псевдоцерковну структуру і не вступати з нею у спілкування» [5].

Після отримання мирних представницьких грамот від Епіфанія та копії томосу, синоди православних церков мають декілька варіантів: визнати нову церкву або відмовитись налагоджувати контакти, або відстрочити рішення. Фахівці вважають, що декілька церков країн-членів ЄС достатньо швидко визнають українську автокефалію, а саме: Елладська, Кіпрська (належать до церков грецької традиції) та Румунська церкви. Так, Патріарх Філарет ще у липні

2018 р. говорив, що грецькі церкви будуть підтримувати Вселенського патріарха. І деякі слов'янські церкви... а з часом підтримають Українську автокефалію і всі інші церкви [6]. Цю ж думку висловив Епіфаній: «Звичайно, у першу чергу визнають церкви грецької традиції. Ми віримо в це» [7]. Натомість Антіохійська, Сербська і Польська церкви вважаються найбільш складними для діалогу з ПЦУ й такими, що підтримують Російську церкву.

Елладська православна церква (очолює Блаженніший архієпископ Афіньський і всієї Еллади Ієронім II) вже розпочала розглядати питання щодо визнання помісної церкви України. 8 січня 2019 р. Священним Синодом було ухвалено рішення передати до Архієрейського собору на подальше обговорення справу відносно визнання ПЦУ, є інформація, що цей собор відбудеться у лютому цього року [8]. ЕПЦ вже вступила в євхаристійне спілкування із Церквою України, згадавши її та Митрополита Епіфанія 15 січня 2019 р. у диптиху під час літургії у Благовіщенському соборі м. Афіни, службу вів Блаженніший Ієронім II. Підкреслимо, що паралельно в інформаційному просторі була й абсолютно протилежна інформація із заголовками, що Синод Елладської Церкви не став визнавати Церкву України; а ієрархи ЕПЦ назвали ПЦУ збіговиськом розкольників, заборонених та саморукопокладених [9].

На думку експертів Кіпрська православна церква (КПЦ), яку очолює архієпископ Хрисостомос II підтримує Константинопольську Церкву, зокрема, й у питанні відносно України. У ЗМІ та на офіційному сайті МЗС України знаходимо інформацію, що 26 вересня 2018 р. на зустрічі з послом України у Республіці Кіпр Б. Гуменюком Хрисостомос II підтримав автокефалію, а саме: «Глава КПЦ підкреслив право України як великої незалежної держави мати свою незалежну автокефальну церкву...» [10]. І на наступній зустрічі 9 січня 2019 р. з Б. Гуменюком, предстоятель Хрисостомос також підтримав автокефалію ПЦУ. Частина ЗМІ звинуватили МЗС у неправдивості інформації, писали, що Кіпрська церква спростувала повідомлення українського посла, посилаючись на сайт церковних новин Romfea.gr, які начебто зв'язалося з архієпископом Кіпру, і він назвав заяви про його підтримку ПЦУ неправдивими. Окрім того,

рішуче відхилив пропозицію прийняти на Кіпрі Епіфанія, наголосивши, що не згадуватиме під час літургії [11]. Подальші події і заяви КПЦ свідчать протилежне – про плани визнати та увійти в євхаристійне спілкування із ПЦУ. Так, КПЦ на лютий 2019 р. заплановано засідання Архієрейського собору, де розглянеться питання української церкви, а архієпископ Хризостомос офіційно заявив: «Прийде час, коли Епіфаній відвідає Кіпр і буде співслужити» [12]. Відповідь була озвучена митрополиту Константинопольського патріархату Елпідифору в січні цього року.

Щодо Румунської православної церкви (очолює Данііл, Блаженніший архієпископ Бухарестський, митрополит Мунтенський і Добруджийський, Патріарх Румунський), за інформуванням ТСН питання про ПЦУ розглянуть на засіданні Синоду у лютому цього року. У листопаді 2018 р. Варфоломій виступив у Синоді РПЦ, де підкреслив, що Мати-Церква вирішила надати автокефалію церкві в Україні. І закликав сприяти становленню ПЦУ, наголосивши: «...я впевнений, що Румунська церква буде брати участь у збереженні єдності і праведності церкви» [13]. Владика Євстратій Зоря прокоментував, що візит Варфоломія до Румунії фактично є підтвердженням підтримки Румунської Церкви позиції Константинополя щодо надання томосу Україні [14]. Слід зазначити, у румунських засобах масової інформації поширювалась/поширюється інформація про можливі утиски румунської православної громади України новоствореною автокефальною церквою, у фейкових матеріалах йдеться про те, що відбуватиметься суцільна українізація церкви та захоплення храмів і приходів румунських парафій, які відносяться до УПЦ МП. На жаль, деякі лідери румунської громади України та окремі румунські політики робили аналогічні заяви. Подібну інформацію ЗМІ спростовано посольством України в Румунії, і було наголошено, що Україна поважатиме релігійний вибір і свободу віросповідання кожного громадянина, а розповсюджують фейки про утиски завуальовані проросійські кола [15].

Авторитетний сайт Orthodoxyia, що висвітлює релігійну тему вважає Польську православну церкву (ППЦ) і Православну церкву Чеських земель і Словаччини одними з

«найбільш русофільських». Предстоятель Епіфаній справедливо зазначив: «Ми чуємо певні заяви і Польської церкви... Треба вести переговори... Це процес складний, треба вести діалог, зустрічатися, пояснювати, має бути людський контакт» [16]. Архієпископ Даниїл Памфільський, екзарх Вселенського Патріархату вважає, що порозуміння буде знайдено з Польською Церквою, а її риторика зміниться. Проте поки ситуація наступна. 6 січня 2019 р. в авторитетному виданні «Polityka» вийшло інтерв'ю з чинним предстоятелем ППЦ митрополитом Варшавським і всієї Польщі Савою [17]. Під час бесіди митрополит Сава зазначив, що українська влада повинна спершу об'єднати країну, закінчити війну, і потім вже займатися справами церкви... Проте коли було поставлено запитання: «Чи митрополит є противником автокефалії для ПЦУ?», він чітко сказав «Ні, ні в якому разі... кожна нація має право на власну помісну церкву..., але на умовах, прийнятих у нашому церковному праві». Він також заявив, що ППЦ не змінила позицію щодо постанови Синоду від 15 листопада 2018 р. (заборона клірикам вступати у літургійно-молитовні зносини з Київським патріархатом (УПЦ КП) і Автокефальною церквою (УАПЦ)). Сава підкреслив, що ППЦ не визнаватиме новостворену українську церкву, назвав Епіфанія «світською людиною»... На його переконання, анафема знімається тим, хто її наклав... (тобто Московським патріархатом).

Неоднозначною є і позиція Болгарської Православної церкви (очолює Святіший Патріарх Болгарський, митрополит Софійський Неофіт), експерти вважають, що вона орієнтується на РПЦ, а остання має значний вплив на неї і здійснює тиск. Так, нещодавно, у болгарських ЗМІ з'явилася інформація, що БПЦ приховує мільйони доларів на таємних рахунках у російських банках [18]. Водночас, деякі фахівці припускають, перебільшенням думку про те, що Болгарська церква є настільки близькою до РПЦ. Згадаємо, що 4 жовтня 2018 р. Синод БПЦ не підтримав пропозицію Російської церкви провести Всеправославний собор, на якому б обговорили питання української автокефалії та надання томосу. 25 січня 2019 р. відбулося засідання Синоду БПЦ, де розглядалося й питання про Українську церкву. Синод продемонстрував, що немає одноголосності й еди-

ної думки щодо автокефалії церкви. Прихильниками промосковських митрополитів (І. Варненського, Д. Відінського, Г. Ловчанського) була проведена акція перед Синодом із закликом засудити дії Варфоломія. Цих поглядів дотримуються ще 4 митрополити (Г. Врачанський А. Західноєвропейський, С. Неврокопський, І. Слівенський), які подали прохання патріарху Неофіту і Синоду підтримати Російську Православну Церкву. Підкреслимо, патріарх Болгарський Неофіт акцентував, що Україна незалежна країна, і повинна мати автокефалію. Промосковська позиція не набрала більшості: 7 голосів проти 8, включно з патріархом Неофітом. Однак для прийняття остаточного рішення ухвалено передати це питання на вивчення до канонічної комісії при Синоді БПЦ, яку очолив ієрарх Болгарського патріархату митрополит Старозагорський Кипріан. Нещодавно Кипріан у інтерв'ю зазначив, що дане питання буде вирішено канонічно, та згадав митрополита Онуфрія «...упевнений, з подібним предстоятелем церква буде єдиною, апостольською і соборною» [19].

Прибічником Російської Церкви нерідко називають Православну церкву Чеських земель і Словаччини (ПЦЧЗС). Її очільник Митрополит Ростислав неодноразово висловлював підтримку Онуфрію, й виступав проти «грубого втручання влади у внутрішнє життя церкви в Україні». 10 листопада 2018 р., наприклад, зазначив, що будуть підтримувати Українську православну церкву, очолювану митрополитом Онуфрієм, додавши «ніколи втручання держави і політики у справи церкви не закінчувалося успішно, адже не можна побудувати благо на порушенні православних канонів». Ростислав восени так відповів на пропозицію РПЦ провести Всеправославний собор щодо української автокефалії: «переконані, будь-які конфліктні ситуації й спірні питання, які загрожують єдності православ'я, будуть вирішені соборно» [20].

29 січня відбувся Синод ПЦЧЗС, де у порядку денному питанням № 3 знаходимо «останні події церковного життя в Україні». Митрополит Ростислав, який приїхав до Москви на 10-ліття інтронізації патріарха Кирила (кінець січня) прокоментував ситуацію: «члени Синоду поклали на мої плечі обов'язок звернутися до помісних церков з про-

ханням провести Всеpravославну нараду з українського питання... допоки не буде прийнято соборне рішення, наша позиція залишається незмінною» [19]. Також в інтерв'ю знов висловив підтримку Онуфрію, додавши, що розкол можна подолати покаанням і поверненням до канонічної церкви. На урочистому обіді з нагоди інтронізації Ростислав озвучив цю ж саму думку [21]. Проросійські ЗМІ вже подали інформацію, як однозначну підтримку ПЦЧЗС і особисто Ростислава позиції РПЦ та Московського патріархату в українському питанні. Зазначимо, що на урочистості з нагоди інтронізації Кирила особисто був лише митрополит Ростислав, і делегації (без предстоятелів) Румунської, Болгарської, Польської православних церков. Не було представників Еладської та Кіпрської церков. Підкреслимо й те, що деякі делегації, зокрема, Румунська відмовили в інтерв'ю російським ЗМІ.

Отже, на сьогодні позицію помісних православних церков країн ЄС можна підсумувати таким чином: жодна з них офіційно не прийняла рішення про невизнання Православної Церкви України або категоричне засудження томосу. Проросійські ЗМІ спотворюють інформацію, наголошуючи, що всі православні церкви (окрім Константинопольської) вже не визнали і не визнають української автокефалії, а підтримують РПЦ, Московський патріархат та Онуфрія. Водночас, частина помісних церков країн ЄС активно й не висловлюють позицію щодо українського питання (наприклад, Румунська Православна Церква), зайнявши вичікувальну стратегію, можливо очікують прикладу інших помісних церков. І все ж предстоятелям церков, які офіційно не коментують дане питання врешті решт доведеться оприлюднити позицію щодо Єдиної помісної церкви України. Найбільш радикально на сьогодні налаштовані Польська та Православна церква Чеських земель і Словаччини, вони висловили стурбованість поспішністю процесу; наголошують, що держава не повинна втручатися у справи церкви; а церковні питання (зокрема й українську автокефалію) необхідно вирішувати консенсусом за допомогою Всеpravославної наради/діалогу; що розкольників після покаання мають об'єднатися з канонічною церквою, а тільки потім можливим є обговорення автокефалії. В

Елладській, Кіпрській православних церквах вже почався процес розгляду питання визнання Православної церкви України. Румунська церква планує розглянути питання на засіданні Синоду у лютому. Польська Церква скоріш за все поки не визнаватиме ПЦУ. Хоча, всередині Польської, Болгарської церков існують неоднозначні погляди щодо створення єдиної помісної церкви в Україні. Так, голоси членів Синоду Болгарської православної церкви розділилися майже на дві рівні частини.

Безумовно, пройшло дуже мало часу з отримання томосу, необхідно розуміти й те, що РПЦ і політичне керівництво Росії робить все можливе, щоб перешкодити визнанню ПЦУ або хоча б затягнути процес її визнання, і Церква України якомога довше не визнавалася світовим православ'ям. Експерти вважають, що пресинг/тиск РПЦ на помісні православні церкви країн Європи і не тільки є надзвичайно потужним. Продовжується інформаційна війна - російська пропаганда, проросійські ЗМІ в Україні й представники російської церкви, що підпорядковуються Московському патріархату активно розповсюджують міфи про томос і автокефалію та «міфи-лякалки». У подальшому, багато чого буде залежати від української державної та церковної дипломатії. ПЦУ необхідно працювати над тим, щоб інші православні церкви визнали автокефалію. Офіційному Києву важливо спростовувати фейкову інформацію про примус, «міфи-лякалки» російської пропаганди, проривати дипломатичну ізоляцію, важливим завданням є донести як до міжнародної, так і до української спільноти значення томосу. Незважаючи на ці труднощі, процес визнання Української церкви незворотній, і це питання часу. Першими скоріш за все з церков країн ЄС визнають ПЦУ грецька, кіпрська, румунська церкви; найпроблемнішими будуть Польська та ПЦЧЗС для них потрібен час, але рано чи пізно і вони ухвалять рішеннями про визнання Православної Церкви України.

Список використаних джерел:

1. Офіційний Вашингтон привітав український народ зі створення Православної церкви України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubr->

ic-polytics/2603037-ssa-oficijno-privitali-ukrainu-zi-stvoren-nam-edinoi-pomisnoi-cerkvi.html

2. Держсекретар США назвав надання автокефалії незалежній ПЦУ історичним досягненням [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/ukr.embassy.usa/posts/2085003078209580>

3. I call upon You to recognize UOC autocephaly: Bartholomew [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://orthodoxia.info/news/i-call-upon-you-to-recognize-uoc-autocephaly-bartholomew/?fbclid=IwAR1ilVPMK0UHW9JZK4P-wLL0BOzDR-osRuNwLEXE3P1eL6MHRUrb9nAOprc>

4. Предстоятель ПЦУ Епіфаній. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2622319-ukrainska-cerkva-ne-pidporadkovuetsa-konstantinopolu-epifanij.html>

5. Святейший Патриарх Кирилл обратился к Предстоятелям Поместных Православных Церквей с посланиями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.patriarhia.ru/db/text/5326894.html>

6. Українська православна церква готова до повної незалежності — і від Москви, і від Константинополя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://day.kyiv.ua/uk/article/podrobysci-nota-bene/nastav-chas-istorychnogo-rishennya>

7. Епіфаній зазначив, що ПЦУ у першу чергу визнають церкви грецької традиції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.unian.ua/society/10398966-v-pcu-rozprovili-yaki-cerkvi-jiji-viznayut-pislya-otrimannya-tomosu.html>

8. Πρώτη συνεδρία της Δ.Ι.Σ. για τον μήνα Ιανουάριο (8/1/2019). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ecclesia.gr/greek/holysynod/holysynod.asp?id=2471&what_sub=d_tyrou

9. Иерархи Елладської Церкви: "ПЦУ" — це збіговисько розкольників, заборонених та саморукопокладених. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://news.church.ua/2019/01/29/ijerarxi-eladskoj-pravoslavnoj-cerkvi-pcu-ce-zbigovisko-rozkolnikov-zaboronenix-ta-samorukopokladenix/.](http://news.church.ua/2019/01/29/ijerarxi-eladskoj-pravoslavnoj-cerkvi-pcu-ce-zbigovisko-rozkolnikov-zaboronenix-ta-samorukopokladenix/)

10. Посол України в Республіці Кіпр Б. Гуменюк провів зустріч з Архієпископом Кіпру Хрисостомосом II. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cyprus.mfa.gov.ua/ua/press-center/news/67403-posol-ukrajini-v-respublici->

kipr-boris-gumenyuk-proviv-26-veresnya-cr-zustrich-z-arkhi-jepiskopom-kipru-khrisostomosom-ii

11. Αρχιεπίσκοπος Κύπρου: “Αυτή την στιγμή δεν προέχει η Αυτοκεφαλία, αλλά να μην διχαστεί η Ορθοδοξία” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.romfea.gr/epik-airotita-xronika/26319-arxiepiskopos-kuprou-auti-tin-stigmiden-proxei-i-autokefalia-alla-na-min-dixastei-i-orthodojia>

12. Κύπρου Χρυσόστομος: “Το Οικουμενικό Πατριαρχείο είναι Μητέρα Εκκλησία” [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://fanarion.blogspot.com/2019/01/blog-post_25.html?fbclid=IwAR2W9X2wizXmm1UQudt7x3l_UqUuR_iyI6-0lvKANk0rBxPikNk5hHx1wCrg

13. Варфоломей просит Румынскую церковь поддержать автокефалию УПЦ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://korrespondent.net/ukraine/4036517-varfolomei-prosyt-rumynskuui-tserkov-podderzhat-avtokefalyui-upts>

14. Євстратій Зоря [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.facebook.com/yevstr/posts/1908307942550814>

15. Щодо розповсюдження у медіа-просторі інформації про можливі утиски румунської православної громади України внаслідок отримання УПЦ автокефалії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://romania.mfa.gov.ua/ua/press-center/news/68054-shhodo-rozpovsyudzhennya-u-media-prostori-informaciji-pro-mozhlivi-utiski-rumunskykoji-pravoslavnoji-gromadi-ukrajini-vnaslidok-otrimannya-ukrajinskykoju-pravoslavnoju-cerkvoju-avtokefaliji>

16. ПЦУ за рік визнає більшість православних церков. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://censor.net.ua/ua/news/3109393/ptsu_za_rik_vyznaye_bilshistpravoslavnyh_tserkov_epifaniyi

17. Autokefalia tak, ale zgodna z prawem [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.polityka.pl/tygodnikp-polityka/kraj/1777214,1,autokefalia-tak-ale-zgodna-z-prawem.read?src=mt>

18. Болгарська православна церква приховує мільйони доларів на таємних рахунках в російських банках [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://cerkvarium.org/publikatsii/monitorynh-zmi/bolgarski-zmi-bolgarska-pravoslavna-tserkva-prikhovue-miljoni-dolariv-na-taemnikh-rakhunkakh-v-rosijskikh-bankakh.html>

19. ПЦУ раздора: поддержит ли мировое православие украинскую автокефалию [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://vesti-ukr.com/strana/323676-ptsu-razdora-poderzhit-li-mirovloe-pravoslavie-ukrainskuju-avtokefaliju-?fbclid=IwAR3SNdrCgUtMjJPQ62n7cKYfcFj7o6uFjTvs_qB_-JpKgZo4dVVBGm4fb0o

20. «переконані, що будь-які конфліктні ситуації і спірні питання, які загрожують єдності Православ'я, будуть вирішені соборно»

21. Святейший Патріарх Кирилл вистетился с Блаженнейшим Митрополитом Чешских земель и Словакии Рос-тиславом [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.patriarchia.ru/db/text/5364650.html>

Поліщук Я.,
*доктор філологічних наук,
професор, Університет
імені Адама Міцкевича
в Познані (Польща)*

ЦІННІСНІ ОРІЄНТИРИ ЄВРОМАЙДАНУ

VALUABLE LANDMARKS OF EUROMAIDAN

Анотація. Майдан став безумовною подією в сучасній Україні, але його резонанс відчутний також у пострадянському світі та Європі в цілому. Ціннісний аспект дозволяє показати сутність суспільної трансформації, яка відбувається завдяки Майданові.

Ключові слова: Євромайдан, подія, мас-медіа, інформація, культура.

Annotation: The Revolution of Dignity was a great event not only for Ukraine but also for post-Soviet areas of Eastern Europe and for the whole Europe. Each of the aspects, which are analyzed in the article, exemplifies real or projected changes in social life. We have to say, that the success of that Revolution was possible by media image of Euromaidan.